

นิทานผีลาว: กลวิธีการเล่าเรื่องผีในสื่อออนไลน์ กรณีศึกษาช่องยูทูบ JulyJulee
LAO GHOST TALES: GHOST STORYTELLING STRATEGIES IN ONLINE MEDIA:
A CASE STUDY OF THE YOUTUBE CHANNEL JULYJULEE

ศิริกานต์ดา สันโดด^{1*} ราชนีย์ นิลวรรณภา²
Sirikanda Sandod^{1*}, Rachan Nillawannapha²

¹นิสิต, สาขาภาษาและวัฒนธรรมลาว หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประเทศไทย
²อาจารย์, สาขาภาษาและวัฒนธรรมลาว หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมอาเซียน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประเทศไทย

¹ undergraduate, Lao Language and Culture Department ASEAN Language and Culture Course
Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, Thailand

² Lecturer, Lao Language and Culture Department ASEAN Language and Culture Course
Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University, Thailand

*Corresponding author, e-mail: Chalernsak45000@gmail.com

Received : June 20, 2025

Revised : December 26, 2025

Accepted : December 26, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของเรื่องเล่านิทานผีลาว และกลวิธีการเล่าเรื่องนิทานผีลาว ซึ่งนิทานผีลาวมีความน่าสนใจและมีการเผยแพร่กันอยู่ทั่วไปน่าจะเป็นการเล่าปากต่อปาก การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรและการเผยแพร่ทางเว็บไซต์ต่างๆ เช่น YOUTUBE ช่องนิทานลาว JulyJulee (นิทานลาว JulyJulee) ดังนั้นนิทานผีลาวแต่ละเรื่องก็แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคม จารีตประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ความเชื่อถือของบุคคลแต่ละยุคสมัย และให้คติเตือนใจให้คนค่าทำให้ทราบเรื่องราวมากขึ้น บางเรื่องก็อิงประวัติศาสตร์ให้เกร็ดความรู้ นิทานผีลาวก็มีทั้งผีดีและผีร้าย ผีดีเป็นผีที่ปกติและจะไม่ทำร้ายมนุษย์แล้วยังส่งเสริมไปในทางที่ดีทำให้มนุษย์นั้นมีความเคารพนับถือ ส่วนผีร้ายมีลักษณะที่ไม่ดีสร้างความหวาดกลัวและสร้างความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์

ผลการศึกษาพบได้ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) องค์ประกอบของเรื่องเล่านิทานผีลาว ไม่ว่าจะเป็น ชื่อเรื่อง เนื้อเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวละคร บทสรุป 2) กลวิธีการเล่าเรื่องในนิทานผีลาวที่น่าเสนอผ่านสื่อลาวในปัจจุบัน

คำสำคัญ : นิทานผีลาว สื่อออนไลน์ กลวิธีการเล่าเรื่อง

Abstract

This article aims to study the elements of Lao ghost stories and the storytelling techniques of Lao ghost stories. Lao ghost stories are interesting and widely spread, probably by word of mouth, written text, and published on various websites such as YOUTUBE, the Lao ghost story channel JulyJulee (Lao Tales JulyJulee). Therefore, each Lao ghost story shows the social conditions, traditions, lifestyles, beliefs, and trusts of people in each era, and provides morals and values, making the story more understandable. Some stories are based on history to provide knowledge. Lao ghost stories have both good and bad ghosts. Good ghosts are normal ghosts that do not harm humans and also promote goodness, making humans respect them. As for bad ghosts, they have bad characteristics that create fear and cause suffering to humans.

The results of the study found 2 issues as follows: 1) Elements of Lao ghost stories, such as the title, story, plot, scene, characters, and conclusion. 2) Storytelling techniques in Lao ghost stories presented through Lao media today.

Keywords: Lao Ghost Tales, Online Media, Storytelling strategies

บทนำ

วรรณกรรมเป็นงานเขียนที่แต่งขึ้นหรืองานศิลปะ ที่เป็นผลงานอันเกิดจากการคิด และจินตนาการ แล้วเรียบเรียง นำมาบอกเล่า บันทึก ขับร้อง หรือสื่อออกมาด้วยกลวิธีต่างๆ โดยทั่วไปแล้ว จะแบ่งวรรณกรรมเป็น 2 ประเภท คือ วรรณกรรมลายลักษณ์ คือวรรณกรรมที่บันทึกเป็นตัวหนังสือ และวรรณกรรมมุขปาฐะ อันได้แก่วรรณกรรมที่เล่าด้วยปาก ไม่ได้จดบันทึก อาทิ ตำนานพื้นบ้านวรรณกรรมจึงมีความหมายครอบคลุมกว้าง ถึงประวัติ นิทาน ตำนาน เรื่องเล่า ขำขัน เรื่องสั้น นวนิยาย บทเพลง คำคม เป็นต้น

ส่วนใหญ่วรรณกรรมที่สืบทอดกันทางวาจาหรือที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” นั้นเป็นนิทานกว่าได้ว่านิทานเป็นวรรณกรรมที่มนุษย์ทั่วโลกรู้จักมากที่สุด เพราะนิทานเป็นเรื่องที่กล่าวได้ว่ามีคู่โลก นับตั้งแต่มนุษย์เริ่มมีภาษาพูด รู้จักใช้ภาษาพูดเพื่อติดต่อบอกเล่าเรื่องราวความในใจและความรู้สึกต่อกัน ขณะเดียวกันมนุษย์ก็รู้จักใช้ภาษาพูดเพื่อเล่านิทานและตำนานควบคู่ไปด้วย จึงนับว่าเป็นวรรณกรรมเก่าแก่ของมนุษยชาติอย่างแท้จริง (มานี กิตติบุญญา. 2553 : 1)

วรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีความน่าสนใจมาตั้งแต่อดีตและสืบทอดมาถึงปัจจุบันคือ วรรณกรรมหรือเรื่องเล่าที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผิอย่างเช่น ผีปอบ แม่นาคพระโขนง ผีนางตะเคียน ผีกระสือ ผีตานี บ้านผีปอบ อีหยด และสัปเหร่อ เป็นต้น ปัจจุบันบางเรื่องได้นำมาสร้างเป็นนิทานมุขปาฐะหนังหรือภาพยนตร์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราว นิทานผีในอดีตจนถึงปัจจุบันมักถูกนำมาใช้เพื่อสอนให้คนรู้จักความดี ความชั่ว และให้ความสำคัญกับศีลธรรมจริยธรรม เช่น เรื่องของ ผีปอบ ที่สอนให้คนไม่ทำร้ายผู้อื่น เรื่องของ ผีกระสือ ที่สอนให้คนไม่ประมาท หรือเรื่องของ แม่นาคพระโขนง ที่สอนให้คนมีความรักและความผูกพันในครอบครัว ดังนั้นนิทานผีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาอย่างยาวนาน มีบทบาทสำคัญในการสะท้อนค่านิยม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนในสังคม การศึกษาเรื่องนิทานผีจึงเป็นการศึกษาที่น่าสนใจ เพราะจะช่วยให้เราเข้าใจความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของคนในอดีตได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ นิทานผียังมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์หลายแขนง เช่น มานุษยวิทยา จิตวิทยา และวรรณคดี การศึกษาเรื่องนิทานผีจึงเป็นการศึกษาที่กว้างขวางและมีความซับซ้อน นิทานเกี่ยวกับผีมีปรากฏในอยู่ในเรื่องเล่าของทุกประเทศต่างทั่วโลก ในประเทศลาวก็ปรากฏนิทานผีเช่นเดียวกัน

นิทานผีลานั้นมีความน่าสนใจในเรื่องขององค์ประกอบของเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นชื่อเรื่อง ตัวละคร ฉาก เนื้อเรื่อง บทสรุป นิทานลาวมีการเผยแพร่กันอยู่ทั่วไปไม่ว่าจะเป็นการเล่นปากต่อปาก การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร และการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ต่างๆ เช่น YOUTUBE ช่องนิทานลาว JulyJulee (นิทานลาว JulyJulee) ซึ่งก็มีกลวิธีเทคนิคการเล่นที่หลากหลายมีความน่าสนใจ นิทานผีแต่ละเรื่องก็แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคม จารีตประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อ ความเชื่อถือของบุคคลแต่ละยุคสมัย และให้คติเตือนใจให้คนค่าทำให้ทราบเรื่องราวมากขึ้น บางเรื่องก็อิงประวัติศาสตร์ให้เกร็ดความรู้ นิทานผีลาวก็มีทั้งผีดีและผีร้าย ผีดีเป็นผีที่ปกติและจะไม่ทำร้ายมนุษย์แล้วยังส่งเสริมไปในทางที่ดีทำให้มนุษย์นั้นมีความเคารพนับถือ ส่วนผีร้ายนั้นเป็นผีที่มีลักษณะตรงข้ามกับผีดี คือสร้างความเดือดร้อนให้แก่มนุษย์ ดังนั้นการศึกษานิทานผีลาวจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงองค์ประกอบและกลวิธีการเล่าเรื่องในนิทานผีลาวที่นำเสนอผ่านสื่อลาวในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาทฤษฎีการเล่าเรื่องในสื่อออนไลน์ กรณีศึกษาช่องยูทูบ JulyJulee

เนื้อหา

เรื่องเล่านิทานผีลาว หมายถึง นิทานหรือเรื่องเล่าเหตุการณ์การถ่ายทอดออกเป็นมุขปาฐะเล่าสืบต่อกันมา นิทานผีเป็นนิทานประเภทหนึ่งที่มีบทบาทในสังคมมนุษย์ และมีความเชื่อเรื่องผีสางเทวดามีมาตั้งแต่ระยะยุคแรกของมนุษย์ ตีความเชื่อ ผีสางเทวดา เกิดจากความกลัวอำนาจลึกลับมองไม่เห็นตัว ซึ่งอาจจะให้ตีให้ร้ายแก่เราได้ และต่อมาความเชื่อเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดในรูปแบบของนิทาน

กลวิธีการเล่าเรื่อง หมายถึง เทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบ คือ 1. เล่าถึงการเดินทางของตัวละคร 2. การเล่าที่ค่อย ๆ สร้างอารมณ์ร่วมแล้วหักมุมแบบผิดคาดก่อนจบตอน 3. เล่าแบบเปิดประเด็นแรกไว้ แล้วนำเสนอเรื่องอื่น ๆ 4. พูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความหวัง ความตื่นเต้น แล้วให้ทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการ 5. เอาท่อนกลางของเรื่อง ที่น่าสนใจมาเล่าก่อน 6. เรื่องราวของพลังกลุ่ม หลากหลายที่มา 7. เล่าเรื่องความผิดพลาดตั้งแต่ต้นเรื่อง จนต้องเริ่มต้นใหม่ 8. เล่าไปหลาย ๆ เรื่อง อาจเป็นหลายกรณีศึกษา หรือ อาจใช้ผู้เล่าหลายคน การนำเสนอตารางและภาพ ดังนี้ (เทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบ : Story Telling)

องค์ประกอบนิทานผี

การศึกษาองค์ประกอบนิทานผีลาวมีการศึกษาไว้ดังนี้

1. ด้านโครงเรื่อง

คือการรวมเอาโครงเรื่องสถานการณ์และเหตุการณ์สำคัญที่มีความคล้ายคลึงกัน และจุดจบของเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้นำนิทานผีลาวจำนวน 8 เรื่องมาศึกษาพบว่าโครงเรื่องคือ โครงเรื่องลำดับเหตุการณ์ จำนวน 4 เรื่อง โครงเรื่องเพื่อตีความ จำนวน 4 เรื่อง

1.1 โครงเรื่องลำดับเหตุการณ์ คือโครงเรื่องดำเนินเรื่องที่มีรูปแบบเหมือนการบรรยายหรือการพรรณนาความไปเรื่อย ๆ เล่าเหตุการณ์ไปตามลำดับจบในนิทานผีลาวจำนวน 5 เรื่อง คือ ผีนางคอย, ผีโพง, ผีبوب และผียักวาย

เรื่องผีนางคอย เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานแล้วมีชายหญิงคู่หนึ่งชื่อท้าวหน้กับนางจันท์เป็นคนรักกันซึ่งอาศัยอยู่คนละหมู่บ้าน ท้าวหน้ที่มีอาชีพออกไปค้าขายเป็นประจำก่อนจะออกไปฝ่ายชายจะออกมาบอกหลานจันท์และกลับมาเขาจะซื้อหิวมาฝากนางจันท์ เวลาผ่านไปนางจันท์ได้เสียชีวิตลงด้วยอาการผลัดดีเชื่อจากการหิวผอม ต่อมาท้าวหน้กลับจากค้าขายก็กลับมาหานางจันท์ที่บ้านก็เห็นนางคอยอยู่ที่หน้าบ้าน และหลายเหตุการณ์ก็ทำให้ท้าวหน้รู้ว่านางจันท์ไม่ใช่คนจึงหนีออกมา แล้วเขาก็ได้บวชตลอดชีวิตเพื่ออุทิศบุญกุศลรำลึกถึงความรักที่เขามีต่อกัน

เรื่องผีโพง เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานมีสองผัวเมียคู่หนึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านด้วยความที่ยากลำบาก อยู่มาวันหนึ่งผู้เป็นเมียได้บอกกับผัวว่าให้ออกไปหาออกหาเหี้ยมาทำอาหารเนื่องจากกินผักมาหลายวันแล้ว เมื่อผัวได้ยืนแบบนั้นตกเย็นมาผัวก็ออกไปหาภรรยาเหี้ยที่ทุ่งนา ต่อมาคนผู้เป็นหัวก็พบกับผีโพงซึ่งกำลังออกหา กินอยู่และเกิดความ หวาดกลัวจึงวิ่งร้องเอาตัวรอดกลับเข้าหมู่บ้าน พอคนในหมู่บ้านได้ยินชายคนนี้ร้องก็เกิดความหวาดกลัว ต่อมาคนในหมู่บ้านก็ต่างหาทางออกว่าจะจัดการกับผีโพงนี้ยังไง ผู้ใหญ่บ้านจึงเสนอให้ปรึกษาหมอผี วันต่อมาก็ได้เริ่มแผนการจับผีโพงและได้กำจัด ผีโพงออกจากหมู่บ้าน ต่อมาหมู่บ้านก็อยู่กันอย่างมีความสุขและสงบสุข

เรื่องผีبوب เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานมาแล้วมีหมู่บ้านแห่งหนึ่งอยู่ติดกับริมแม่น้ำที่อุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ แต่ในนี้ยังมีผีبوبสองผัวเมียอาศัยอยู่ใกล้กับหมู่บ้าน และมีครอบครัวหนึ่งที่เมียตั้งท้องผัวจึงออกไปขายของตามหมู่บ้านต่างๆ อยู่มาวันหนึ่งชายผู้หนึ่งเกิดอยากกินกระรอกขึ้นมากจึงขึ้นเขาไปจนถึงภูเขาคู่ที่ผีبوبอาศัยอยู่ เขาก็ได้พบกับหญิงคนหนึ่งที่เขารู้ว่าเป็นผีبوبแล้วก็ได้ถามไถ่กันพูดคุยจนรู้ว่าเมียของชายคนนั้นกำลังตั้งท้อง จึงชวนให้ไปพักเหนื่อยที่กระท่อมเขาผีبوبและชายคนนั้นก็เผลอนอนหลับ ผีبوبจึงแอบเอาแหวนใส่ใน

กระเปาะเขาเพื่อที่จะได้ตามกลับไปลูก เมื่อชายคนนั้นกลับบ้านแล้วเขาเดินผ่านบ้านของหมอมนต์กแก้วที่อยู่ในกรงก็ร้องขึ้นว่ากลัวผีปอบๆ เมื่อตกลงคืนผีปอบก็ได้เดินทางเขามา ตามรอยเท้าของชายคนนั้นมายังหมู่บ้านแล้วหาหินสัตว์เลื้อยของชาวบ้าน เมื่อเห็นสัตว์เลื้อยตายชาวบ้านก็เกิดแตกตื่นว่ามีผีปอบกิน แล้วก็ได้รวมตัวกันไปปรึกษากับหมอมนต์ คินต่อมาก็ได้ทำการปราบผีปอบจนมันไปสิงร่างหมาดำจากนั้นหมอมนต์ก็ท่องคาถาให้ผีปอบอยู่ในร่างของหมาดำตลอดไป

เรื่องผียักว้าย เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานมาแล้วมีผัวเมียและลูกสาวสองคนอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆแห่งหนึ่งที่อยู่ในริมป่าที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขา ต่อมาผู้เป็นพ่อออกไปทำงานหาเงิน เพื่อมาเลี้ยงดูครอบครัว จึงปล่อยให้แม่และลูกสาว อยู่บ้านกันตามลำพังวันหนึ่งแม่บอกกับลูกสาวให้ไปหาของป่าเพื่อมาทำอาหาร วันต่อมาสองพี่น้องก็ได้พากันเข้าไปหาของป่าในป่า และก็เกิดหลงทางเดินไปเจอกระท่อมหลังหนึ่งซึ่งสองพี่น้องไม่รู้มาก่อนว่าเป็นกระท่อมของผียักว้าย ทันใดนั้นผียักว้ายก็กลับมาพอดีและได้จับสองพี่น้องไว้แต่ว่าพระอาทิตย์ยังไม่ตกดินผียักว้ายเลยไม่สามารถทำอะไรได้ สองพี่น้องจึงหาวิธีเอาตัวรอดโดยการนำไม้มาให้ผียักว้าย ไม้ถืองแทนแขน แต่ทันใดนั้นก็คำกอนเด็กทั้งสองจึงร้องขอชีวิตกลับไปหาแม่ที่บ้านเมื่อผียักว้ายได้ยินเช่นนั้นก็เกิดอยากกินแม่ของเด็กทั้งสองขึ้นมาจึงปล่อยให้เด็กทั้งสองกลับบ้าน โดยการเอาอ้อยให้กินระหว่างทางพ่อเด็กทั้งสองกลับถึงบ้านก็ร้องไห้และเล่าให้แม่ฟัง หลังจากนั้นไม่นานผียักว้ายก็กระโดดขึ้นมานบนบ้านจับแขนจับขาแม่และน้องสาวหักแล้วเอาไปจี้ไฟกิน ส่วนพี่สาวก็ถูกหักขาใส่ตะกร้าผียักว้ายเพื่อที่จะเอากลับไปกินที่บ้านของมัน ทันใดนั้นพี่สาวก็หาวิธีเอาตัวรอดออกมาได้แล้วก็รีบกลับไปที่บ้าน ต่อมาผู้เป็นพ่อได้กลับมาเห็นลูกแบบนี้จึงถามว่าเรื่องเป็นมาอย่างไร เมื่อฟังลูกเล่าแล้วพ่อจึงโกรธและจับเอาหอกเพื่อออกไปฆ่าผียักว้ายโดยมีเหล่าบรรดาสัตว์ทั้งหลายไปร่วมด้วย และผียักว้ายก็ได้ตายไปเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา

1.2 โครงเรื่องเพื่อตีความ คือ ลักษณะรูปแบบที่เล่าเรื่องจะเป็นเรื่องอุทาหรณ์ชี้ให้เห็นถึงผลการกระทำของตัวละครในเรื่อง โดยใช้นิทานเป็นเครื่องมือในการสั่งสอนผู้ฟังทางอ้อม เพื่อให้ผู้ฟังได้ตีความหรือทำความเข้าใจเองว่านิทานที่ตนเองได้ฟังมีข้อคิดคติเตือนใจอย่างไรบ้าง และมีประโยชน์ที่จะนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างไร ในนิทานผีลาวมีจำนวน 4 เรื่อง คือ ผีย่ามอย, กำพำกับผีโพง, ผีกองกอย และนางผีกลัยตา

เรื่องผีย่ามอยและเรื่องผีกองกอย จะมีรูปแบบโครงเรื่องที่คล้ายคลึงกันทางผู้ศึกษาจึงจะยกโครงเรื่องของนิทานผีย่ามอยมาเป็นหลัก เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานมาแล้วมีชายคนหนึ่งชื่อท้าวขามเพชร เขามักจะไปใส่ชุดดำปลามาทำอาหารที่ลำห้วย และเขาจะไปดูไข่ในช่วงเช้ามีดปรากฏว่าเขาพบรอยเท้าเล็กๆ บริเวณที่ดำปลาและ ไข่ไม่มีปลาสักตัวเลยเช้าวันต่อมาเขาก็เห็นผีย่ามอยที่บริเวณที่ใส่ชุดดำปลาของเขาซึ่งกำลังขโมยปลาของตนเองจึงจะจัดการ แต่กลับโดนผีย่ามอยจับตัวไปเป็นผัวและมีการอยู่กันเป็นผัวเมียอยู่ในถ้ำมีลูกตัวกัน 1 คน ในทุกๆวันผีย่ามอยก็จะออกไปหากินและให้สามีเลี้ยงลูกอยู่ภายในถ้ำโดยใช้หินก้อนใหญ่ปิดปากถ้ำไว้ ซึ่งท้าวขามเพชรก็อยู่อย่างหวาดกลัวเนื่องจากว่าเป็นคนกับผี และต่อมาสามีก็หลอกถามภรรยาว่าทำอะไรจึงจะยกก้อนหินออกจากปากถ้ำได้เขาไม่กล้าลงมือมากพอในการยกหิน ภรรยาจึงบอกว่าการใช้มือของลูกน้อยผลักหินออก ต่อมาจึงคิดแผนหนีออกมาได้ผีย่ามอยกลับมาไม่เจอสามีจึงคิดว่าเกิดอันตรายขึ้นจึงรีบออกมาหา ท้าวขามเพชรรีบวิ่งหาที่หลบซึ่งหลบในหลุมมันโดยการเขาหัวซบลงดิน โดยผีย่ามอยคิดว่าสามีตนเองตายแล้ว ย่ามอยเสียใจเป็นอย่างมากจึงกลับไปถ้ำเอาเงินเอาทองและหม้อสีสุมาให้สามีผีย่ามอยไปได้สักพักท้าวขามเพชรก็รีบเก็บของกลับบ้านทันที นับตั้งแต่นั้นมาก็กลายเป็นเศรษฐีท้าวคำพันผู้เป็นเพื่อนตั้งแต่เด็กรู้เรื่องเพื่อนเข้า เขาได้มาหาท้าวขามเพชรให้ช่วยเหลือเงินทอง ท้าวขามเพชรจึงมอบหม้อสีสุให้เพื่อนไป แต่ท้าวคำพันดันเป็นคนโลภมากคนหม้อเงินล้านและทำให้หม้อแตกจนไม่เหลืออะไร ต่อมาท้าวขามเพชรก็ส่งสารเพื่อนจึงเล่าเหตุการณ์ที่ตนเจอมาให้เพื่อนตนเองฟัง เช้าวันต่อมาท้าวคำพันก็ไปทำเหมือนที่เพื่อนเล่าแล้วก็เกิดขึ้นตามที่ท้าวคำพันเพรเจอมา แต่สุดท้ายท้าวคำพันก็ตายเพราะความโลภมาก

เรื่องกำพำกับสาวผีโพง เปิดเรื่องกล่าวถึงเวลาที่ล่วงมานานมาแล้วมีท้าวกำพำคนหนึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง และเขามักจะเข้าไปหาสัตว์อยู่มาวันหนึ่งท้าวกำพำได้เขาป่าเพื่อไปยังกระท่อม พอไปถึงท่าน้ำเขาก็ได้พบกับกลุ่มสาวที่กำลังเล่นน้ำอย่างสนุกสนาน แต่ความเป็นจริงแล้วสาวกลุ่มนั้นคือผีโพงทันใดนั้นเขาก็ได้แอบดูสาวเล่นน้ำและมีสาวคนหนึ่งหันมาเห็นเขากำลังยิงกระทอกหญิงสาวก็ได้พูดขึ้นว่ายิ่งเมื่อหนอยนะ ท้าวกำพำก็ตอบกลับว่าจะให้กระทอกกับหญิงสาวถ้าให้ท้าวกำพำไปเล่นด้วยในระหว่างที่เดินทางกลับท้าวกำพำก็ไปชุดเจออันใหญ่แล้วใช้เข้าไปเล่นสาวผีโพงที่บ้าน พอถึงเข้าได้เอาอันไปผูกไว้ที่ใต้ถุนบ้านซึ่งตรงกับโหล่ที่ตั่งอยู่ แล้วสาวผีโพงก็ได้เตรียมค้อนเนื้อเด็กไว้

ต้อนรับให้ท้าวกำพำกิน ทันใดนั้นท้าวกำพำก็คิดว่าพวงนางไม่ใช่คนแต่เป็นผี และท้าวกำพำได้รู้แผนการของสาวผีโพง จึงคิดเอาตัวรอด โดยการส่งสัญญาณอันให้กั๊กกันโหดเลวตอนตนกิน และปิดตอนสาวผีโพงกิน จนสาวผีโพงมาแล้วเขาก็รีบขึ้นหลังอันออกมาอย่างไว แต่ทันใดนั้นก็ไม่มีผีโพงแก่เห็นเขา นางวิ่งไม่ทันจึงโยนสากระเบือใส่ท้าวกำพำแต่เขารับได้ พอกลับถึงบ้านสากระเบือก็กลายเป็นทองคำ พอเศรษฐีเห็นว่าท้าวกำพำมีทองคำจึงให้ลูกชายเขาไปทำเหมือนท้าวกำพำแต่เขาแนะนำให้อย่าไปแต่ลูกชายเศรษฐีกลับไม่ฟังคำเตือนและได้เขาไปทำเหมือนท้าวกำพำ สุดท้ายลูกเศรษฐีก็ตาย เศรษฐีคนนั้นเสียใจอย่างมากจึงได้ไปจ้างวานให้ท้าวกำพำไปฆ่าสาวผีโพง ถ้าเกิดฆ่าได้เขาจะยกลูกสาวให้เป็นเมียและเงินทอง และท้าวกำพำก็ได้ไปจุดไฟเผากองไม้ตรงยอดภูแล้วสาวผีโพงก็ตาย ด้วยเหตุนี้ทางถึงทุกวันนี้ชาวเผ่าก็มักจะได้ออกเด็กที่ชื่อชนว่าให้ชื่อระวังผีโพงจะมากขึ้น

เรื่องนางผีกกล้วยตานี มาวันหนึ่งนางวันคำกับแม่ของเธอ ได้กลับมาจากตัดฝืนและไปเห็นต้นกล้วยที่เหี่ยวกำลังจะตาย เข้าจึงนำน้ำในกระบอกมารดาดและพรวนดิน แล้วจึงเดินทางกลับบ้าน พอตกกลางคืนฝันว่าได้มาเข้าฝืนนางวันคำและแม่เพื่อขอใจ แล้วได้บอกถึงคุณประโยชน์ ของต้นกล้วยว่าสามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้างพอตื่นเข้ามา นางวันคำก็ได้เล่าความฝันให้แม่ฟัง แล้วหลังจากนั้นนางคำก็ได้ไปตัดเอาใบกล้วยและกล้วยมาห่อขนมและบายศรีไปขายที่ตลาดจน สร้างความประหลาดใจให้กับทุกคนต่อมานางวันคำก็ได้เล่าถึงคุณประโยชน์ของต้นกล้วยให้กับชาวบ้านฟัง ต่อมาชาวบ้านก็ได้ดูแลรักษาถนอมต้นกล้วยเป็นอย่างดี

2. ฉาก

คือ รายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่สิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อช่วยเสริมให้เห็นภาพของตัวละครและเหตุการณ์ต่างๆ ในเรื่องได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ฉากที่พบในนิทานผีลาวทั้งจำนวน 8 เรื่อง มีฉาก หมู่บ้าน ทุ่งนา ป่า ลำห้วย ถ้ำ บ้าน และตลาด

2.1 ฉากหมู่บ้านที่พบในนิทานผีลาว ได้แก่ เรื่องกำพำกับสาวผีโพง เรื่องผีนางคอย เรื่องผีโพง เรื่องผีปอบ และเรื่องผียักว้าย

2.2 ฉากทุ่งนา ได้แก่ เรื่องผีโพง และเรื่องผีกองกอย

2.3 ฉากป่า ได้แก่ เรื่องผียามอย เรื่องกำพำกับสาวผีโพง เรื่องผีปอบ และเรื่องผียักว้าย

2.4 ฉากลำห้วย ได้แก่เรื่อง เรื่องผียามอย และเรื่องกำพำกับสาวผีโพง

2.5 ฉากถ้ำ ได้แก่เรื่อง เรื่องผียามอย และเรื่องผีกองกอย

2.6 ฉากบ้าน ได้แก่ เรื่องผียามอย เรื่องกำพำกับสาวผีโพง เรื่องผีนางคอย เรื่องนางผีกกล้วยตานี เรื่องผีปอบ และเรื่องผียักว้าย

2.7 ฉากตลาด ได้แก่ เรื่องนางผีกกล้วยตานี

3. ตัวละคร

ตัวละคร คือบุคคล สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏอยู่ในเรื่องราวต่างๆ รวมถึงนิทานด้วย ตัวละครเหล่านี้จะเป็นผู้ดำเนินเรื่องราว ทำให้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ และขับเคลื่อนเนื้อเรื่องไปข้างหน้า ตัวละครที่พบในนิทานผีลาวทั้งจำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ มนุษย์ ผี และสัตว์

3.1 ตัวละครมนุษย์ จากนิทานผีลาวมีดังนี้

- เรื่องผียามอย ตัวละครมนุษย์ได้แก่ ท้าวขามเพชร ท้าวคำพัน และลูกน้อย
- เรื่องกำพำกับสาวผีโพง ตัวละครมนุษย์ได้แก่ ท้าวกำพำ เศรษฐี ลูกชายเศรษฐีตัวและลูกชายเศรษฐี
- เรื่องผีนางคอย ตัวละครมนุษย์ได้แก่ ท้าวหนนทร์ นางจันทร์ ชาวบ้าน และพ่อแม่ท้าวหนนทร์
- เรื่องผีโพง ตัวละครมนุษย์ได้แก่ ผัวเมียคู่หนึ่ง ชาวบ้าน และหมอผี
- เรื่องนางผีกกล้วยตานี ตัวละครมนุษย์ได้แก่ นางวันคำ และแม่
- เรื่องผีกองกอย ตัวละครมนุษย์ได้แก่ ชายยากจน เพื่อนชายยากจน และลูกน้อย
- เรื่องผีปอบ ตัวละครมนุษย์ได้แก่ พ่อ แม่ ลูก ผีปอบสองผัวเมีย นกแก้ว และหมอผี หมาดำ
- เรื่องผียักว้าย ตัวละครมนุษย์ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก

3.2 ตัวละครผี จากนิทานผีลาวมีดังนี้

- เรื่องผียามอย ตัวละครผี คือ ผียามอย

- เรื่องกำพากับสาวผีโพง ตัวละครผี คือ สาวผีโพง
 - เรื่องผีนางคอย ตัวละครผี คือ นางจันทร์
 - เรื่องผีโพง ตัวละครผี คือ ผีโพง
 - เรื่องนางผีกกล้วยตานี ตัวละครผี คือ ผีตานี
 - เรื่องผีกองกอย ตัวละครผี คือ ได่แก้ว ผีกองกอย
 - เรื่องผีปอบ ตัวละครผี คือ ผีปอบสองผัวเมีย
 - เรื่องผียักวาย ตัวละครผี คือ ผียักวาย
- 3.3 สัตว์ที่ปรากฏในนิทานผีลาวมีดังนี้
- เรื่องกำพากับสาวผีโพง คือ ตัวอ้น
 - เรื่องผีปอบ คือ นกแก้ว และหมาดำ

กลวิธีการเล่าเรื่อง หมายถึง การศึกษาทางเทคนิคการเล่าเรื่อง การวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องนิทานผีลาวซึ่งได้นำเทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบ มาทำการศึกษาเนื้อหาในนิทานผีลาวทั้ง 8 เรื่อง โดยเทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบ มีดังนี้

1. เล่าถึงการเดินทางของตัวละคร 2. การเล่าที่ค่อย ๆ สร้างอารมณ์ร่วมแล้วหักมุมแบบผิดคาดก่อนจบตอน 3. เล่าแบบเปิดประเด็นแรกไว้ แล้วนำเสนอเรื่องอื่น ๆ 4. พูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความหวัง ความตื่นเต้น แล้วให้ทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการ 5. เอาท่อนกลางของเรื่อง ที่น่าสนใจมาเล่าก่อน 6. เรื่องราวของพลังกลุ่ม หลากหลายที่มา 7. เล่าเรื่องความผิดพลาดตั้งแต่ต้นเรื่อง จนต้องเริ่มต้นใหม่ 8. เล่าไปหลาย ๆ เรื่อง อาจเป็นหลายกรณีศึกษา หรือ อาจใช้ผู้เล่าหลายคน (เทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบ : Story Telling)

จากการวิเคราะห์กลวิธีการเล่าเรื่องของนิทานผีลาวจำนวน 8 เรื่อง โดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง 8 แบบนำมาใช้ในการวิเคราะห์ และสามารถแบ่งออกได้ 2 กลวิธีการเล่า ได้แก่ 1) การเล่าถึงการเดินทางของตัวละคร ที่ออกเดินทางแล้วพบกับประสบการณ์ที่ไม่คุ้นเคย จนได้เรียนรู้และหวนกลับคืนมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ทางปัญญา มีจำนวน 1 เรื่อง และ 2) การเล่าที่ค่อย ๆ สร้างอารมณ์ร่วมแล้วหักมุมแบบผิดคาดก่อนจบตอนไป ดึงดูดใจให้ผู้ฟังคอยติดตามในตอนต่อไป ก่อนจะเฉลยบทสรุปที่น่าพิศวงใจในภายหลัง จำนวน 7 เรื่อง

1. เทคนิคการเล่าถึงการเดินทางของตัวละคร ที่ออกเดินทางแล้วพบกับประสบการณ์ที่ไม่คุ้นเคย จนได้เรียนรู้และหวนกลับคืนมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ทางปัญญา มีจำนวน 1 เรื่อง คือ นิทานเรื่องนางผีกกล้วยตานี

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องนางผีกกล้วยตานี

นางวันคำกับแม่ของเธอ ได้กลับมาจากตัดฝืนและไปเห็นต้นกล้วยที่เหี่ยวกำลังจะตาย เข้าจึงนำน้ำในกระบอกมารดและพรวนดิน แล้วจึงเดินทางกลับบ้าน พอตกกลางคืนผีตานีก็ได้มาเข้าฝัน นางวันคำและแม่เพื่อขอใจ และได้บอกถึงคุณประโยชน์ ของต้นกล้วยว่าสามารถนำไปใช้ทำอะไรได้บ้างพอตื่นเช้ามานางวันคำก็ได้เล่าความฝันให้แม่ฟัง แล้วหลังจากนั้นนางคำก็ได้ไปตัดเอาใบกล้วยและกล้วยมาห่อขนมและบายศรีไปขายที่ตลาดจน สร้างความประหลาดใจให้กับทุกคนต่อมานางวันคำก็ได้เล่าถึงคุณประโยชน์ของต้นกล้วยให้กับชาวบ้านฟัง ต่อมาชาวบ้านก็ได้ดูแลรักษาถนอมต้นกล้วยเป็นอย่างดี

2. เทคนิคการเล่า

เป็นเทคนิคการเล่าที่ค่อย ๆ สร้างอารมณ์ร่วมแล้วหักมุมแบบผิดคาดก่อนจบตอนไป ดึงดูดใจให้ผู้ฟังคอยติดตามในตอนต่อไป ก่อนจะเฉลยบทสรุปที่น่าพิศวงใจในภายหลัง จำนวน 7 เรื่อง ประกอบด้วย นิทานผีเรื่องผียามอย เรื่องกำพากับสาวผีโพง เรื่องผีนางคอย เรื่องผีโพง เรื่องผีกองกอย เรื่องผีปอบ และเรื่องผียักวาย

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องผียามอยและเรื่องผีกองกอย

ท้าวขามเพชรเป็นชายผู้มั่งคั่งขยันขันแข็ง เขามักจะไปใส่ชุดักปลาที่ลำห้วยเพื่อทำอาหาร ทุกเช้ามีด เขาจะไปดูชุดักปลา แต่วันหนึ่งเขาพบรอยเท้าเล็กๆ บริเวณที่ตกปลา และในโซ่ไม่มีปลาสักตัวเลย เช้าวันถัดมา ท้าวขามเพชรได้พบกับ ผียามอย ที่บริเวณใส่โซ่ของเขา ในขณะที่ผียามอยกำลังขโมยปลาของเขา ท้าวขามเพชรตั้งใจจะจัดการ แต่กลับถูกผียามอยจับตัวไปเป็นสามี ท้าวขามเพชรและผียามอยอาศัยอยู่ในถ้ำและมีลูกด้วยกัน 1 คน ในทุกๆ วัน ผี

ยามอยจะออกไปหากิน และให้สามีเลี้ยงลูกอยู่ภายในถ้ำโดยใช้หินก้อนใหญ่ปิดปากถ้ำไว้ ท้าวขามเพชรอยู่อย่างหวาดกลัวเนื่องจากว่าเป็นคนกับผี ท้าวขามเพชรหลอกถามภรรยาว่าทำอะไรจึงจะยกก้อนหินออกจากปากถ้ำได้ ภรรยาจึงบอกว่าใช้มือของลูกน้อยผลักหินออก เมื่อรู้วิธีแล้ว ท้าวขามเพชรจึงคิดแผนหนี จนสำเร็จ เมื่อฝิยามอยกลับมาไม่พบสามี จึงรีบออกตามหา ท้าวขามเพชรได้หลบหนีโดยการซ่อนตัวในหลุมดิน ฝิยามอยคิดว่าสามีตายแล้ว เธอเสียใจมาก จึงกลับไปถ้ำและนำเงินทองและหม้อสีสุมาให้สามี หลังจากนั้นท้าวขามเพชรก็รีบกลับบ้านทันที และกลายเป็นเศรษฐี ท้าวคำพัน ผู้เป็นเพื่อนตั้งแต่เด็กของท้าวขามเพชร ได้มาขอความช่วยเหลือเพราะอยากมีเงินทองเช่นกัน ท้าวขามเพชรจึงมอบหม้อสีสุให้ แต่เนื่องจากความโลภมากของท้าวคำพัน เมื่อเขาทำหม้อเงินล้านและทำให้หม้อแตกจนไม่เหลืออะไร

ท้าวขามเพชรรู้สึกสงสารเพื่อน จึงเล่าเหตุการณ์ที่ตนเจอให้ฟัง แต่ท้าวคำพันทำซ้ำแบบเดิมและสุดท้ายต้องเสียชีวิตเพราะความโลภมากของตนเอง

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องกำพำกับสาวผีโพง

ในหลายปีที่ผ่านมา มีเรื่องเล่าถึงชายหนุ่มชื่อ ท้าวกำพำ ผู้มีชื่อเสียงในหมู่บ้านหนึ่ง เขามักจะเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์อยู่เป็นประจำ วันหนึ่งขณะที่เขาเข้าป่าเพื่อหากระรอก เขาได้พบกับกลุ่มสาว ๆ ที่กำลังเล่นน้ำอยู่ที่น้ำ แต่ที่จริงแล้วสาว ๆ เหล่านั้นคือ ผีโพง ท้าวกำพำแอบดูสาว ๆ เล่นน้ำอยู่ แต่บังเอิญมีสาวคนหนึ่งเหลือบเห็นเขาและพูดขอให้ยิงกระรอกเผื่อ ท้าวกำพำจึงตอบกลับว่าเขาจะให้กระรอกกับสาวคนนั้น หากเธอให้เขาไปเล่นด้วย เมื่อเดินทางกลับ ท้าวกำพำได้พบอันใหญ่ เขาจึงใช้มันขึ้นไปหาสาวผีโพงที่บ้าน เมื่อถึงบ้าน เขานำอันไปผูกไว้ใต้ถุน ซึ่งตรงกับโหล่ที่ที่ตั้งอยู่ สาวผีโพงเตรียมคั่วเนื้อเด็กไว้ต้อนรับ ท้าวกำพำรู้ทันทีว่าเขาเป็นผีและมีแผนร้าย ท้าวกำพำจึงคิดแผนเพื่อเอาตัวรอด โดยให้สัญญาณอันให้กีดกันโหล่ที่ตอนที่เขาตี และปิดตอนสาวผีโพงตี จนเมื่อสาวผีโพงมา เขารีบขึ้นหลังอันหนีออกมา แต่ก็มิผีโพงแก่เห็นเขา นางพยายามโยนสากระเบือใส่ แต่ท้าวกำพำรับไว้ได้เมื่อกลับถึงบ้าน สากระเบือที่เขารับมาได้กลับกลายเป็นทองคำ เมื่อเศรษฐีในหมู่บ้านเห็นทองคำ เขาจึงส่งลูกชายไปทำตามท้าวกำพำ แต่ลูกชายเศรษฐีไม่ฟังคำเตือนและเสียชีวิต เศรษฐีเสียใจมากจึงจ้างท้าวกำพำไปฆ่าสาวผีโพง และสัญญาว่าจะยกลูกสาวและเงินทองให้ ท้าวกำพำไปจุดไฟเผาอกไม้บนยอดภูจนสาวผีโพงตาย ด้วยเหตุนี้ ชาวเผ่าก็มักจะบอกเด็กที่ดื้อซนว่าให้ระวังผีโพงจะมากิน

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องนางคอย

ในสมัยก่อนมีชายหญิงคู่หนึ่งชื่อ ท้าวหนัท และ นางจันท์ พวกเขาเป็นคู่รักที่มีความผูกพันอย่างลึกซึ้ง แม้จะอาศัยอยู่คนละหมู่บ้าน ความรักของทั้งสองได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง ท้าวหนัทมีอาชีพเป็นพ่อค้า ออกไปค้าขายบ่อยครั้ง และก่อนที่จะเดินทางออกไปค้าขาย เขามักจะมากล่าวลานางจันท์เสมอ ของฝากแห่งความรักที่ท้าวหนัทไม่เคยลืมนางจันท์ เขามักจะซื้อหากล้วยมาฝากเธอเสมอ เป็นของฝากที่แสดงถึงความรักและความห่วงใยในตัวนางจันท์ เหตุการณ์ไม่คาดฝันเวลาผ่านไป นางจันท์เสียชีวิตลงจากการติดเชื้อที่เกิดจากแผลในขณะที่หิว การสูญเสียครั้งนี้สร้างความเศร้าโศกให้กับท้าวหนัทเป็นอย่างมาก การกลับมาของท้าวหนัทเมื่อท้าวหนัทกลับจากการค้าขาย เขาก็ได้กลับมาหานางจันท์ที่บ้าน แต่กลับต้องพบกับนางที่ยืนคอยเขาหน้าบ้าน ความดีใจที่จะได้พบคนรักกลับกลายเป็นความตกใจเมื่อเขาสังเกตเห็นว่านางจันท์ไม่ใช่คนจริงๆ อีกต่อไป ท้าวหนัทตัดสินใจหนีจากสถานการณ์นี้ และได้บวชตลอดชีวิต เพื่ออุทิศบุญกุศลให้กับนางจันท์ การบวชของเขาเป็นการระลึกถึงความรักที่เขามีต่อนางจันท์ เป็นความรักที่ไม่มีวันลืม

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องผีโพง

ในอดีตที่ผ่านมาเนิ่นนาน มีคู่สามีภรรยาคู่หนึ่งอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ แห่งหนึ่ง ทั้งสองใช้ชีวิตด้วยความยากลำบาก ต้องทำงานหนักเพื่อหาเลี้ยงชีพ วันหนึ่ง ภรรยาซึ่งเบื่อหน่ายกับการกินผักหลายวัน ได้บอกกับสามีว่าอยากให้เขาออกไปหาเห็ดมาทำอาหาร เมื่อสามีได้ยินคำขอของภรรยา ตกเย็น เขาจึงออกไปที่ทุ่งนาเพื่อหาเห็ดและเห็ด แต่ขณะที่เขากำลังหาของที่ต้องการอยู่นั้น เขาก็พบกับสิ่งที่ไม่คาดคิด ผีโพงที่กำลังออกหากินอยู่ในความมืด

เมื่อเห็นดังนั้น เขารู้สึกหวาดกลัวและรีบวิ่งร้องเอาตัวรอดกลับเข้าหมู่บ้าน เสียงร้องของชายผู้หวาดกลัวทำให้คนในหมู่บ้านตกใจเช่นกัน ทุกคนต่างคิดหาวิธีที่จะจัดการกับผีโพงที่น่ากลัวนี้ ผู้ใหญ่บ้านจึงเสนอให้ปรึกษาหมอผี เพื่อหาวิธีแก้ไขให้หมู่บ้านกลับมาสงบสุขดังเดิม

วันต่อมา หมอผีได้มาที่หมู่บ้านและเริ่มวางแผนจับผีโพง เขาใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มี จัดเตรียมอุปกรณ์และตั้งกับดักเพื่อล่อผีโพงเข้ามาในที่ที่กำหนดไว้ ด้วยความร่วมมือของทุกคนในหมู่บ้าน ในที่สุดก็สามารถจับผีโพงและกำจัดมันออกไปได้หลังจากที่ผีโพงถูกกำจัดออกไป หมู่บ้านแห่งนี้ก็กลับคืนสู่ความสงบสุขอีกครั้ง ผู้คนต่างมีความสุขกับชีวิตประจำวัน โดยไม่ต้องหวาดกลัวสิ่งที่ยังมองไม่เห็น ทุกคนสามารถออกไปทำงานในทุ่งนาได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องผีโพงอีกต่อไป

ตำนานของผีโพงกลายเป็นเรื่องเล่าที่ถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เป็นเครื่องเตือนใจถึงความสามัคคีและความกล้าหาญของคนในหมู่บ้านที่ร่วมมือกันเพื่อความสงบสุขของที่อยู่อาศัยของพวกเขา

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องผีปอบ

นานมาแล้ว มีหมู่บ้านแห่งหนึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำสายใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ผู้คนในหมู่บ้านใช้ชีวิตอย่างสงบสุขและพึงพิงสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพื่อยังชีพ อย่างไรก็ตาม ในบริเวณใกล้เคียงมีผีปอบสองตัวเมียที่อาศัยอยู่บนภูเขาใกล้หมู่บ้าน ในหมู่บ้านมีครอบครัวหนึ่งที่เมียกำลังตั้งท้อง ส่วนสามีต้องออกไปทำมาหากินโดยการขายของในหมู่บ้านต่างๆ วันหนึ่งเกิดความอยากกินกระรอกขึ้นมา สามีจึงตัดสินใจขึ้นเขาไปล่าสัตว์ จนกระทั่งถึงภูเขาคู่ที่ผีปอบอาศัยอยู่ เขาได้พบกับหญิงสาวคนหนึ่ง ซึ่งเขาไม่รู้ว่า เป็นผีปอบ ทั้งสองพูดคุยกันจนกระทั่งผีปอบได้รู้ว่าเมียของเขา กำลังตั้งท้อง ผีปอบชวนให้เขาไปพักเหนื่อยที่กระท่อมของตนเอง ชายคนนั้นเผลอหลับไป โดยไม่รู้ว่าผีปอบได้แอบเอาแหวนใส่ในกระเป๋าคู่เขา เพื่อจะได้ตามร่องรอยกลับไป เมื่อกลับถึงบ้าน ชายคนนั้นผ่านบ้านของหมอมนต์ นักแก้วในกรงก็ร้องเตือนว่า "กลัวผีปอบๆ" กลางดึกคืนนั้นผีปอบได้เดินตามรอยเท้าของชายคนนั้นมา มันออกมาหากินสัตว์เลี้ยงของชาวบ้านจนเกิดความตื่นตระหนก ชาวบ้านจึงรวมตัวกันไปปรึกษากับหมอมนต์ และในคืนต่อมาก็ได้ทำการปราบผีปอบสำเร็จ โดยมันไปสิงร่างหมาดำ หมอมนต์จึงท่องคาถาให้ผีปอบถูกขังอยู่ในร่างของหมาดำตลอดไป

ตัวอย่างเนื้อเรื่องการเล่านิทานเรื่องผียกว้าย

ในอดีตที่ล่วงเลยมาแล้ว มีครอบครัวเล็กๆ ประกอบด้วยพ่อ แม่ และลูกสาวสองคน อาศัยอยู่ในหมู่บ้านเล็กๆ ริมป่าที่ล้อมรอบไปด้วยภูเขา ผู้เป็นพ่อมักออกไปทำงานหาเงินเพื่อเลี้ยงดูครอบครัว ปล่อยให้แม่และลูกสาวอยู่บ้านกันตามลำพัง วันหนึ่งแม่บอกลูกสาวให้ไปหาของป่าเพื่อมาทำอาหาร วันถัดมาสองพี่น้องจึงพากันเข้าไปในป่า และเกิดหลงทางจนไปพบกระท่อมหลังหนึ่ง ซึ่งไม่รู้ว่า เป็นกระท่อมของผียกว้าย ทันใดนั้น ผียกว้ายกลับมาพอดีและจับสองพี่น้องไว้ แต่เพราะพระอาทิตย์ยังไม่ตกดิน ผียกว้ายจึงทำอะไรไม่ได้ สองพี่น้องจึงหาวิธีเอาตัวรอด โดยนำไม้มามอบให้ผียกว้ายไว้ถือแทนแขน เมื่อคำคืนมาถึง สองพี่น้องร้องขอชีวิตให้ได้กลับบ้านไปหาแม่ ผียกว้ายที่ได้ยินก็เกิดอยากกินแม่ของเด็กทั้งสอง จึงปล่อยให้เด็กทั้งสองกลับบ้าน โดยให้พวกเธออ้อยกินระหว่างทาง

เมื่อพ่อกลับถึงบ้าน เด็กทั้งสองก็ร้องไห้และเล่าเรื่องให้แม่ฟัง ไม่นานนัก ผียกว้ายก็กระโดดขึ้นมานบนบ้าน จับแขนขาแม่และน้องสาวหักแล้วเอาไปใส่ไฟกิน ส่วนพี่สาวถูกหักขาใส่ตะกร้าเพื่อนำกลับไปกินที่บ้านของมัน แต่พี่สาวหาวิธีเอาตัวรอดออกมาได้ และรีบกลับไปที่บ้าน เมื่อพ่อกลับมาและเห็นลูกสาวในสภาพนั้น จึงถามว่าเรื่องเป็นมาอย่างไร เมื่อฟังลูกเล่าแล้วพ่อโกรธมาก จึงจับหอกเพื่อออกไปฆ่าผียกว้ายโดยมีเหล่าสัตว์ทั้งหลายร่วมด้วย และในที่สุดผียกว้ายก็ถูกฆ่าตาย

บทสรุป

จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำนิทานผีลาวช่องนิทานลาว JulyJulee จากเว็บไซต์ YOUTUBE จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ เรื่องผียามอย (ຜີຍ່າມອຍ) เรื่องกำพำกับสาวผีโพง (ກຳພຳກັບສາວຜີໂປງ) เรื่องผีนางคอย (ຜີນາງຄອຍ) เรื่องผีโพง (ຜີໂປງ) เรื่องนางผีกล้วยตานี (ນາງຜີກ້ວຍທະນີ) เรื่องผีกองกอย (ຜີກອງກອຍ) เรื่องผีปอบ (ຜີປອບ) และเรื่องผียักวาย (ຜີຍັກວາຍ) โดยผู้ศึกษาได้นำมาวิเคราะห์ 2 ประเด็น คือ 1. ศึกษาองค์ประกอบของเรื่องเล่านิทานผีลาว 2. ศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องเล่านิทานผีลาว

นิทานผีลาวเป็นหนึ่งในประเพณีวรรณกรรมที่มีความน่าสนใจและมีคุณค่าในเชิงวัฒนธรรมของประเทศลาว นิทานเหล่านี้ไม่เพียงแต่สร้างความบันเทิง แต่ยังสะท้อนถึงสภาพสังคม วิถีชีวิต และความเชื่อของคนลาวในแต่ละยุคสมัยอีกด้วย องค์ประกอบของนิทานผีลาว ชื่อเรื่องของนิทานผีลาวมักจะบ่งบอกถึงลักษณะของผีหรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่อง ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ฟังได้อย่างดี ตัวละครในนิทานผีลาวมีทั้ง ผีดี และ ผีร้าย ซึ่งมีบทบาทที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน ผีดี: เป็นผีที่มีลักษณะเป็นมิตร ไม่ทำร้ายมนุษย์ และบางครั้งยังช่วยเหลือมนุษย์ให้พ้นจากภัยอันตราย ผีร้าย: สร้างความเดือดร้อนและปัญหาให้แก่มนุษย์ มักมีบุคลิกที่น่ากลัวและลึกลับฉากของนิทานผีลาวมักจะตั้งอยู่ในสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เช่น บ้าน หมู่บ้าน ถ้ำ ป่า ภูเขา หรือแม่น้ำ ซึ่งทำให้บรรยากาศของเรื่องมีความเข้มข้นและลึกลับ เนื้อเรื่องในนิทานผีลาวมักจะมีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยความตื่นเต้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจะเป็นการต่อสู้ระหว่างมนุษย์กับผี หรือการผจญภัยของมนุษย์ในโลกที่ไม่คุ้นเคย และบทสรุปของนิทานผีลาวมักจะให้ข้อคิดและคติเตือนใจ เช่น การเคารพธรรมชาติ การดำรงชีวิตด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และการรู้จักแยกแยะดีชั่ว

กลวิธีการเล่าเรื่องในนิทานผีลาว จากการศึกษาด้านเทคนิคการเล่าเรื่องแบ่งออกเป็น 2 กลวิธีการเล่าเรื่องได้แก่ 1) การเล่าถึงการเดินทางของตัวละคร ที่ออกเดินทางแล้วพบกับประสบการณ์ที่ไม่คุ้นเคย จนได้เรียนรู้และหวนกลับคืนมาบอกเล่าถึงประสบการณ์ทางปัญญา มีจำนวน 1 เรื่อง และ 2) การเล่าที่ค่อย ๆ สร้างอารมณ์ร่วมแล้วหักมุมแบบผิดคาดก่อนจบตอนไป ดึงดูดใจให้ผู้ฟังคอยติดตามในตอนต่อไป ก่อนจะเฉลยบทสรุปที่น่าพิศวงใจในภายหลัง จำนวน 7 เรื่อง ทั้งนี้การเล่าเรื่องในนิทานผีลาวมีหลากหลายวิธีที่ทำให้เนื้อเรื่องน่าสนใจและดึงดูดใจผู้ฟัง การเล่าปากต่อปากเป็นวิธีการดั้งเดิมที่ช่วยให้เรื่องราวถูกส่งต่อจากรุ่นสู่รุ่น การเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรช่วยในการบันทึกและเผยแพร่เรื่องราวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ ช่อง YOUTUBE "นิทานลาว JulyJulee" ที่ใช้เทคนิคการเล่าที่ทันสมัยและเข้าถึงง่าย

นิทานผีลาวไม่เพียงแต่เป็นเรื่องราวที่สร้างความสนุกสนาน แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของคนลาวในแต่ละยุคสมัยอย่างลึกซึ้ง

บรรณานุกรม

มานี กิตติบุญญา. (2553). *นิทานพื้นบ้านจังหวัดกระบี่ การศึกษาวิเคราะห์จรรยธรรม*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

นิทานลาว Julyjulee. (2021, ธันวาคม 28). นิทานลาวเรื่องผีย่ามอย (นิทานลาวเลื่องผีย่ามอย). [วิดีโอ].

YouTube. <https://youtu.be/q8bXndL8e0w>.

นิทานลาว Julyjulee. (2021, ธันวาคม 21). นิทานลาวเรื่องผีนางคอย (นิทานลาวเลื่องผีนางคอย) [วิดีโอ].

YouTube. <https://youtu.be/LPYeyd5mLG0>.

นิทานลาว Julyjulee. (2021, สิงหาคม 6). นิทานผีลาวเรื่องคำพำกับสาวผีโพง (กำพำกับสาวผีโพง) [วิดีโอ].

YouTube. <https://youtu.be/ylC1xbHweWs>.

นิทานลาว Julyjulee. (2021, ธันวาคม 14). นิทานผีลาวเรื่องผีโพง (ผีโพง) [วิดีโอ]. YouTube.

<https://youtu.be/4W0p01RUG5L>.

นิทานลาว Julyjulee. (2020, กุมภาพันธ์ 9). นิทานผีลาวเรื่องนางผีกล้วยตานี (นางผีกล้วยตานี) [วิดีโอ].

YouTube. <https://youtu.be/UibDIYvt9r4>.

นิทานลาว Julyjulee. (2020, เมษายน 5). นิทานผีลาวเรื่องผีกองกอย (ผีกองกอย) [วิดีโอ]. YouTube.

<https://youtu.be/mUo2cXD4Kr0>.

นิทานลาว Julyjulee. (2020, มีนาคม 31). นิทานผีลาวเรื่องผีปอบ (ผีปอบ) [วิดีโอ]YouTube

<https://youtu.be/7tseeximYFM>.

นิทานลาว Julyjulee. (2020, มีนาคม 21). นิทานผีลาวเรื่องผียักวาย (ผียักวาย) [วิดีโอ]. YouTube.

<https://youtu.be/uVFu5xiNLxw>.